

Департамент „Чужди езици и култури“
СЕКЦИЯ „ПЕДАГОГИКА“

ОПИСАНИЕ НА СПЕЦИФИЧНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗГОТВЯНЕТО НА
МАГИСТЪРСКИ ТЕЗИ И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ЗАЩИТИ

МП „Лидерство и мениджмънт в образованието“

Съдържание:

Общи положения.....	2
Основни изисквания към магистърските тези.....	4
Тематични области за избор на теми за магистърски тези	7
Приложение 1 - Примерна структура на магистърска теза.....	8
Приложение 2 - Стандарт на НБУ за цитиране и описание на цитираната литература.....	10
Приложение 3 - Заявление - декларация за допускане до дипломиране	15
Приложение 4 - Образец на титулна страница.....	17

Общи положения¹

- След като студентът придобие необходимия минимален брой кредити по програмна схема за магистърската програма, подава **заявление-декларация до директора на Програмния съвет**, в което посочва избраната тема за теза и предпочитан научен ръководител.
- Програмният съвет приема избора на студента или определя друг научен ръководител – преподавател в съответното професионално направление или специалист от практиката, и внася предложението за утвърждаване от Съвета на департамента.
- Дипломантът разработва своята теза под ръководството на научния ръководител.
- Когато е готов, дипломантът предава разработената теза на научния си ръководител, който проверява дали тя отговаря на изискванията за плагиатство, разписва титулната страница на тезата и я депозира в департамента не по-късно от **четири седмици преди датата за защита**².
- Директорът на Програмния съвет представя на Програмния съвет предложенията на научните ръководители за допускане до защита и своите предложения за рецензент на всяка една бакалавърска/магистърска теза, както и Комисия за защита в състав от най-малко трима членове, двама от които са щатни хабилитирани преподаватели в НБУ. В комисията може да се включи и представител на съответната професионална общност.
- Програмният съвет изготвя до магистърски факултет предложение за назначение на Комисията, списък на дипломантите, допуснати до защита от департамента със заглавията на техните тези, имената на научните ръководители и на рецензентите като към предложението се прилагат общите справки и индивидуалните планове/програми (ако има такива) на студентите. Администрацията на факултета преглежда документите и ги предава на отдел „Дипломиране“. Отдел „Дипломиране“ проверява дали студентите са изпълнили изискванията за дипломиране в съответната програма и випуск и дали имат заверени копия на диплома за предходно образование; след това предава справка на факултета, в която се описва готовността за дипломиране на всеки студент.
- Въз основа на тази справка **деканът на факултета назначава Комисията**, насрочва защитата и утвърждава списъка на допуснатите до защита дипломанти.
- Рецензентът представя своята **рецензия в департамента с копие до дипломанта не по-късно от пет календарни дни преди датата на защитата**. Така представената рецензия не може да бъде променяна, след като е предадена от рецензента.

---

¹ Представят в синтезиран вид основните постановки в Стандарт за завършване на образователно-квалификационна степен, Приложение 8 към Наредба за учебния процес в НБУ

² Ако научният ръководител открие, че в разработката има плагиатство или некоректно цитиране, както и ако според него тя не отговаря на минималните и специфичните изисквания за защита, има право да не подпише титулната страница и в писмен отзив да опише обстоятелствата, поради които е отказал.

- Защитата се провежда пред Комисията и е публична. При извънредни обстоятелства защитата може да бъде проведена и онлайн, но също остава публична.
- Комисията определя оценката въз основа на представената дипломна теза, мненията на научния ръководител и рецензента и способността на кандидата да защити позициите си.

Основни изисквания към магистърските тези³

- Темата трябва да бъде ясно формулирана. Темата подлежи на утвърждаване от Съвета на департамента и трябва да разглежда конкретен проблем в рамките на конкретен времеви период.
- Темата не трябва да повтаря темите на вече защитени магистърски тези от последните 5 години в НБУ в секция „Педагогика“.
- Минималният обем на тезата е от 65 стандартни страници (А4, 1800 знака на страница) без библиографията, която включва цитираните източници и приложенията. Текстът трябва да е разпечатан с шрифт Times New Roman, размер 12 pt и междуредие 1.5 реда.
- Текстът задължително е структуриран с увод, глави от изложението и заключение. Задължително се включва и съдържание по страници. Заглавната страница на текста трябва да отговаря на приложения шаблон (виж. Приложение 1)
- Магистърската теза трябва да съдържа принос на автора към анализирания проблем (теренно изследване, документално изследване, анкетно проучване, дневник на наблюдателя, интервюта, анализ на медийно съдържание и др. емпирични проучвания). Магистърската теза трябва да демонстрира способността на автора да извършва изследване на определен проблем, да заема позиция за практическото му решаване и писмено да излага постигнатите резултати.
- Не се приемат текстове, които се ограничават до хроника на събития, описание за случилото се или до рефериране и преразказ на чужд текст или официални документи. Липсата на анализ е основание за недопускане на текста до защита.
- В Увода на текста е необходимо да бъдат включени: основания за важност и актуалност на темата, цел, предмет, обект и метод на изследването, изследователски задачи, (ако се налага - хипотези), типове източници, които ще бъдат използвани.
- Отделните глави на текста се оформят с вътрешни подзаглавия и параграфи, които се посочват и в Съдържанието.
- В Заключение трябва да бъдат описани изводите от изследването (както й, ако са налични): проблемни моменти в изследването, отговори на изследователските задачи и хипотези, възможни сценарии и прогнози за развитие и др.
- Текстът съдържа списък на използваната литература.
  - Използваните текстове от интернет се цитират с автора и заглавието, с датата на използване от сайта, а не само адреса на сайта.
  - В библиографията се спазва азбучен ред на източниците, като се посочват първо източниците на кирилица, след това източниците на латиница и след тях източниците от Интернет.

---

³ Част от съдържанието в тази секция е адаптирано от Указания за разработване на магистърски тези към Департамент „Политически науки“, НБУ

- Дипломната теза трябва да спазва задължително правилата на добросъвестното цитиране (под линия или в края на работата).
  - Не се приемат текстове без посочване на цитиранията.
  - При цитиранията (за книги и статии) е необходимо да бъде указан авторът, произведението, издателят, мястото и годината на издаване.
  - За източници от Интернет се цитират автора и заглавието на съответния текст, пълния електронен адрес, на който може да бъде намерен текста, както и датата на която е публикуван / използван.
- Дипломната разработка трябва да е написана грамотно както стилово, така и граматически.
  - Дипломантът е отговорен за всички правописни, технически и други грешки, допуснати при набора на текста.
  - В текста се използва сегашно историческо глаголно време.
  - Когато се използват данни, цифри, оценки, трябва да се посочва източника, от където са взети.
- Не се допускат текстове, които на заглавната страница не носят подпис на научния ръководител, определен с решение на Съвета на департамента. Не се приемат подвързани екземпляри за защита преди съгласието на научния ръководител.
- Готовата магистърска теза се предава на Директора на съответната програма както следва: две хартиени копия, подвързани с твърди корици; едно копие на електронен носител; Декларацията за оригиналност, подписана от дипломанта и от научния ръководител се подвързва в тялото на тезата веднага след заглавната страница.

ВАЖНИ СРОКОВЕ И СТЬПКИ

- Дипломантът представя заявление на тема за магистърска теза заедно със справка за натрупани кредити от следването: минимум 3 месеца преди датата за защита.
- Дипломантът предава готовата магистърска теза минимум 1 месец преди датата за защита.
- Научният ръководител депозира магистърската теза в департамента не по-късно от четири седмици преди датата за защита.
- Рецензентът представя своята рецензия в департамента с копие до дипломанта не по-късно от пет календарни дни преди датата на защитата.
- Подаване на документи:
  - a. Магистърската теза (на хартиен носител и CD-ROM) заедно с отзива от рецензента на хартиен носител се предава на секретаря на Департамента (офис 201, втори корпус) и електронно на мейла на секретаря на Департамента (nharalampieva@nbu.bg) и директора на Програмния съвет (esavova@nbu.bg).
  - b. Заявлението и общата справка се внасят на хартиен носител в офис 312, втори корпус и се изпращат по електронната поща до Програмния консултант и директора на Програмния съвет.

Тематични области за избор на теми за магистърски тези

- Образователен мениджмънт
- Стратегически и организационен мениджмънт в образованието
- Образователно лидерство
- Лидерът в училищната организация. Лидерски стилове и подходи
- Интеркултурни аспекти в образованието
- Развитие на училищни екипи и екипна ефективност
- Управление на образователни проекти
- Финансов мениджмънт на образователни организации
- Разработване и дизайн на иновации в образованието

Приложение 1 - Примерна структура на магистърска теза⁴

Магистърската теза включва следните елементи: титулна страница (приложение 3), кратка анотация, увод, изложение (структурирано в 2 – 3 глави), заключение, приложения и използвана литература. Съдържанието на отделните части на магистърската теза включва:

0. Анотация с максимален обем половин страница.

1. Увод (въведение) на магистърската теза. Уводът (въведението) се разработва в обем до 2 страници и включва:

- Актуалност на темата и обосновката ѝ.
- Цел на магистърската теза. Целта на магистърската теза трябва да бъде точно, ясно и кратко формулирана. Тя трябва да бъде свързана със заглавието на магистърската теза.
- Задачи на магистърската теза. Задачите на магистърската теза уточняват целта и се използват за указване на конкретните елементи, чрез които поставената цел ще бъде постигната. Препоръчително е те да бъдат не повече от 4 – 5. Задачите могат да бъдат теоретически, методологически, методически и практически.
- Ограничения, които са предварително поставени и защо се налага да бъдат въведени (в случай, че тяхното въвеждане е необходимо).

2. Изложение

Магистърската теза съдържа обикновено 2 – 3 глави. Препоръчително е между отделните глави да има логически преход. Условно съдържанието на отделните глави може да се представи по следния начин:

Глава I като правило е с теоретически характер. Тя включва:

- Литературен обзор. Авторът показва ориентацията си в проблематиката на базата на литературни източници, какво вече е постигнато или известно по въпросите, с които се занимава разработката.
- Основни теоретични положения, които представляват основа на разработката.
- Цитират се виждания и мнения на автори по предмета или по темата на магистърската теза.

Глава II е посветена на емпиричното изследване. Тя включва:

- Описание на методологията и методиката на изследването.
- Описание на начина, по който е събрана първичната информация.
- Изясняване на условията за провеждане на експеримента или наблюдението, конкретизация на използваната методика, характеристика на участниците, уточнение на периода. При възможност работата се илюстрира с таблици, графики и др.

---

⁴ Част от съдържанието в тази секция е адаптирано от Указания за разработване на магистърски тези в катедра „Управление“, Факултет „Управление и администрация“, УНСС

- Резултатите от анализа, формулират се обобщенията и изводите, които позволяват да се докаже формулираната теза. Препоръчително е да бъде изразено личното мнение на автора относно възможностите за усъвършенстване на изследвания обект или процес въз основа на получените резултати.

3. Заключение

Заключението е с обем до 2-3 стр. То има подчертано творчески характер. В заключението се припомня тезата на разработката и се посочва начина, по който тя е доказана. Извеждат се основните резултати и тенденции в развитието на изследвания обект или процес. Посочват се ключовите проблеми, идентифицирани в разработката и предложенията за тяхното разрешаване, включително се указва начинът, по който (евентуално) се/ ще се използват получените резултати в практиката.

4. Приложения

В приложенията се включват графики, схеми, таблици, въпросници, които са големи по обем. Освен това те могат да бъдат с помощно или с второстепенно значение за разработката. Ето защо не е нужно да бъдат привеждани в основния текст, за да не обременяват читателя с излишни подробности.

Приложенията трябва да бъдат номерирани поредно (Приложение №) като всяко приложение започва на нова страница.

Приложенията получават номер на съответната страница, отделно от номерата на страниците на основния текст.

5. Използвана литература

Описанието на използваната литература, както и цитирането се регламентират от съответния стандарт на НБУ (вж. Приложение 2).

Приложение 2 - Стандарт на НБУ за цитиране и описание на цитираната литература

А Цитиране в основния текст

1. При всяко позоваване в основния текст на идеи, теории, гледни точки, резултати от изследвания, нормативни актове и др. се посочва източникът на използваната информация.
2. Посочването на източника може да бъде включено в основния текст или в бележка под линия, като и в двата случая се използват съкратени записи, съдържащи фамилното име на автора и годината на цитираното издание, разделени със запетая: (Петров, 1989), (Стефанов и Ангелова, 2008), (Апостолов и др., 2006). Пълното библиографско описание на цитирания текст се включва в Списъка на цитираната литература в края на книгата или съответната глава от нея.
3. Когато се цитират няколко публикации на един автор, излезли от печат в една и съща година, към съкратения запис на всяка една от тях се прибавя буквен индекс: (Петров, 1989а), (Петров 1989б). Този индекс присъства и в пълното библиографско описание на публикациите в Списъка на цитираната литература.
4. Когато авторът не предава чуждата идея със свои думи, а си служи с точен цитат, поставен в кавички, освен автора и годината на издаване на цитирания текст се посочва и страницата (страниците), от която (които) е взет цитатът: (Петров, 1989, с. 46), (Стефанов и Ангелова, 2008, с. 23-25).
5. Съществуват специални случаи, при които стандартният формат на позоваване (автор, година, страница) не се прилага, а се използва специално създаден за тези случаи формат. Такива са случаите на позоваване на някои класически текстове, нормативни актове, текстове, публикувани в интернет, и др. Специфичните начини на цитиране в тези случаи са илюстрирани с примери по-долу. Тъй като не е възможно да бъдат предвидени и описани всички особени случаи на позоваване, когато е изправен пред неописан в този стандарт случай, авторът на ръкописа е свободен да избере свое правило за съкратен запис, което да е максимално близко до правилата, отнасящи се до стандартните случаи.

ПРИМЕРИ:

I Позоваване в основния текст на един източник, без привеждане на точен цитат: (автор, година).

Редица изследвания сочат, че ефектът на фалшива памет се наблюдава в различни ситуации (McDermott, 1996).

II Позоваване в основния текст на повече от един източник, без привеждане на точен цитат: (автор, година 1; автор, година 2; ....).

Ефектът на фалшива памет се наблюдава и при 24-часов интервал между заучаването и теста (McDermott, 1996; Read, 1996).

III Позоваване с точен цитат: (автор, година, номер на страница).

Тези наблюдения карат Родигър и Макдърмът да опишат ефекта на фалшивото разпознаване като „силна паметова илюзия” (Roediger & McDermott, 1995, p. 803).

IV Позоваване в бележка под линия: автор, година, номер на страница.

Тези наблюдения карат Родигър и Макдърмът да опишат ефекта на фалшивото разпознаване като „силна паметова илюзия”.¹

---

¹ Roediger & McDermott, 1995, p. 803.

V Когато авторите на цитирания текст са двама: (автор 1 & автор 2, година).

(Roediger & McDermott, 1995).

В позовавания на кирилица се допуска вместо знака ‘&’ да се използва съюзът ‘и’:

(Стефанов и Ангелова, 2008).

VI Когато авторите на цитирания текст са повече от двама: (първи автор et al., година).

(Payne et al., 1996)

В позовавания на кирилица може да се използва българското „и др.”, вместо латинското „et al.” (et alii):

(Петров и др., 2011).

VII Цитиране на нормативни актове: (Название на нормативния акт, член, алинея и параграф)

(Закон за развитието на академичния състав в република България, чл. 35, (1) 1).

Допуска се и съкратено изписване на названието на закона: (ЗРАСРБ, чл. 36).

VIII Цитиране на класически текстове: (автор, заглавие на текста, индекс на цитирания пасаж)

(Платон, Менон, 97e-98b)

(Аристотел, Първа аналитика, А1, 24a-b)

IX Цитиране на текстове, публикувани в интернет (не се отнася за електронни копия на книжни оригинали, които се цитират така, както се цитират книжните им оригинали): (автор, заглавие на текста, дата на публикуване)

(Dembski, Remarkable exchange between M. Ruse and D. Dennett, posted 21.02.2006)

(Сиромахов, Кратък курс по обща култура, публикуван 16.09.2012).

Б Списък на цитираната литература

1. Предложеният за печат научен текст (монография, сборник статии или учебник) задължително съдържа списък на цитираната литература. По избор на автора (авторите), цитираната литература може да бъде събрана в един общ списък, който следва основния текст, или в множество списъци, следващи отделните глави. Първият стил се препоръчва при книги, които имат един автор, а вторият – при колективни монографии и сборници, където отделните глави са писани от различни автори и разискват различна проблематика.

2. Списъкът на цитираната литература включва библиографски описания само и единствено на текстове, на които авторът се е позовавал в основния текст.

3. Задължителните полета в библиографското описание са: автор, година на издаване, заглавие на цитирания текст, място на издаване/издател. За статиите в списания и сборници се посочват и страниците.

4. Когато цитираното заглавие има повече от едно издание, като година на издаване се посочва годината на публикуване на изданието, което е ползвано. По преценка на автора в библиографското описание може да се посочи и годината на първото издание или поредността на изданието (виж примерите).

5. Когато цитираният текст е превод, това се отбелязва след заглавието на текста, като се посочват езикът, от който е извършен превода, и името на преводача.

6. Библиографските описания на определени категории текстове се различават от стандартното (автор, година, заглавие, място на издаване/издател, страници). За част от тези особени случаи (класически текстове, нормативни документи, публикации в интернет) са дадени примери. За всеки случай, различен от описаните, авторът е свободен да избере свой формат. Основното изискване към свободно избрания формат е да предоставя съществената библиографска информация за цитирания текст и да се доближава по стил до стандартните библиографски описания, съдържащи се в примерите.

ПРИМЕРИ

I Книга с един автор

Богданов, Б. (2005). Отделно и заедно. София: Планета 3.

Mladenov, I. (2006). *Conceptualizing Metaphors. On Charles Peirce's Marginalia*. London: Routledge.

II Книга с двама и повече автори

Lakoff, G., Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press.

III Сборник статии

Тодоров, О. (Ред.) (2006). *Памет, идентичност, съзнание*. София: Издателство на Нов български университет.

Gurova, L. (Ed.) (2012). *Inference, Consequence, and Meaning. Perspectives on Inferentialism*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

IV Статия в списание

Михайлов, Г. (1943). Митическият образ на Орфей. Прометей, VIII (2), 33-36.

Roediger, H., McDermott, K. (1995). Creating false memories: Remembering words not presented in lists. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 24 (4), 803-814.

V Статия в сборник

Тодоров, Х. (2006). Философията и мисленето за паметта. В: Тодоров, О. (Ред.). *Памет, идентичност, съзнание*. София: Издателство на Нов български университет, 93-101.

Roediger, H., McDermott, K. (1993). Implicit memory in normal human subjects. In: Boiler, F., Grafman, J. (Eds.). *Handbook of Neuropsychology*, vol. 8. Amsterdam: Elsevier, 63-131.

VI Преводна книга

Морис, Д. (2007). *Жестове и поведение. Въведение в езика на тялото*. Превод от английски Н. Хаджийска. София: Сиела.

Duhem, P. (1969). *To Save the Phenomena*. Translated from French by E. Dolan and C. Maschler. Chicago: The University of Chicago Press.

VII Книга, която не е първо издание

Russell, B. (1989/1946). *A History of Western Philosophy*. London: Unwin. или
Russell, B. (1989). *A History of Western Philosophy*, 2nd edition. London: Unwin.

VIII Текст от класически автор

Платон (1990). *Теетет*. Превод от старогръцки Б. Богданов. В: Платон. Диалози, т. 4. София: Наука и изкуство.

IX Нормативен акт

Закон за развитието на академичния състав в република България. Обнародван, ДВ, бр. 75 от 24.09.2010 г.; допълнен, ДВ, бр. 9 от 31.01.2012 г.

X Текст, публикуван в интернет

Aristotle. Poetics. Translated by S. Butcher. The Internet Classics Archive. Published 13 Sept. 2007, accessed 4 Nov. 2008. <http://classics.mit.edu/>.

Сироманов, И. Кратък курс по обща култура. Novini Dir.Bg. Публикуван 16.09.2012 г., прочетен 17.09.2012 г. <http://www.novini.dir.bg/news.php?id=12002115>

Приложение 3 - Заявление - декларация за допускане до дипломиране

Решение на Програмния съвет:

До Директора на програмен съвет:

доц. д-р Елена Савова

Дата:

Подпис:

ЗАЯВЛЕНИЕ-ДЕКЛАРАЦИЯ

за допускане до дипломиране от:

Трите имена:

.....

e-mail: .....

Телефон: .....

F..... Програма:.....

Уважаеми (а).....,

Моля да бъда допуснат(а) до дипломиране

чрез.....

(бакалавърска теза / магистърска теза / държавен изпит)

1. Попълва се при завършване с държавен изпит:

Желая да се явя на следните държавни изпити към програмата:

1. ....

..... на дата: .....

2. ....

..... на дата: .....

3. ....

..... на дата: .....

Декларирам, че към момента съм покрил (а) **всички** кредити към програмата.

Дата на подаване на заявлението: ..... Подпис:

2. Попълва се при завършване

Желая да се явя на защита на бакалавърска/магистърска теза на тема:

.....

.....

.....

.....

С научен (художествен) ръководител:

.....

Съгласувано/несъгласувано с отбелязания научен ръководител:

.....

Декларирам, че към момента съм покрил (а) **всички** кредити към програмата и че имам среден успех от следването.....

Дата на подаване на заявлението: ..... Подпис:

Приложение 4 - Образец на титулна страница

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Магистърски Факултет
Департамент Чужди езици и култури
Програма „Лидерство и мениджмънт в
образованието“

МАГИСТЪРСКА ТЕЗА
на тема:

.....
.....

Дипломант:

/име, фамилия/.....

Ф. № .....

Научен ръководител:

/звание, име фамилия/.....

София, 202... г.